Dobrý člověk

Příběh ze starých lepších časů od Boženy Němcové.

"Jste, Hájku, jste; víte teď, že mne rodiče nutí k ženichovi, před kterým utíkám jako před ohněm!" pravila Madlena a tichým hlasem vypravovala dále o zlém a ošklivém ženichu, a jak si ji zamiloval a se zařekl dostati ji stůj co stůj. "Vidíte, milý Hájku, že jsem musila pryč a daleko; ach, já ani ve Vídni nebudu míti pokoje, aby mne nevyhledal; on by s to byl i zabít mne, je tuze mstivý člověk."

"To se bohdá nestane!" řekl Hájek, když Madlenka dokončila, a hluboce si vzdechl, "a raději bych vás v rakvi viděl, nežli v jeho náruči. Nemám vám to již za zlé, že zpátky nechcete, až se nějaká změna s vámi nebo u vás doma stane. Zatím mne považujte za svého bratra, anebo upřímného krajana, jak chcete, jen se mi se vším svěřte a od nikoho pomoci nežádejte nežli ode mne; slibte mi to, Madlenko?"

"Důvěřuju vám jako svému bratru, nikdy na vaši ochotu nezapomenu, a když mi bude pomoci potřeba, přijdu jen k vám," odpověděla Madlena, podávajíc mu ruku s uslzenou tváří. Hájek ji stiskl, skočil s vozu a když ještě dále kus jeli, viděla Madlena tu najednou před sebou ohromnou hromadu střech a nad nimi do výše se vypínající černou věž, na jejíž špici se odrážely paprsky zapadajícího slunce.

"Vídeň!" zvolal Hájek, ukazuje bičem v tu stranu.

"Kam já se tu, nebohá holka, poději?" vzdychla Madla bolestně a ruce sklesly jí do klína.

• • •

V sednici domovníkově v obchodním domě na Leopoldovském předměstí ve Vídni seděla v lenošce koží vycpané vysoká, tlustá paní v čistém domácím oděvu, na hlavě bílý čepeček pod bradu uvázaný. Byla to paní Katy, jak ji vůbec jmenovali vídeňští známí její, aneb, jak jí říkala stará Anča aneb čeští známí — paní Kateřina, žena domovníkova. Tvář její zdála se posmourná, když nemluvila, ale když promluvila, vyjasnilo se sivé oko její a celá tvář stala se tak příjemnou, že by to ani nebyl nikdy v ní hledal.

U ohniska v plné záři stála stará služka Anča, kutíc v ohni a rozestavujíc hrnky okolo něho. Za ní na zdi třpytilo se měděné a cínové nářadí kuchyňské.

Na každý šum nastrkovala Anča uši a dívala se na dvéře.

"Ale že pak to dítě už nejde," pravila, nemohouc se dočkati; — "snad se mu něco nestalo?"

"I jdi, ty máš s tím chlapcem ustavičný strach. Že pak si nemůžeš navyknout nedržeti ho již za dítě; pomysli, že buší už kladivem na nákov," odpověděla paní Kateřina.

"Což je to všechno platno, paní Kateřino, mně zůstane Janoušek vždy co dítě. Vždyť já nemám na tom světě jinou radost nežli svého Janouška."

"A já ti už nejsem ničím?" škádlila ji paní Kateřina, ale oči její dlely s upřímným výrazem na staré služce.

"Vy že ničím, paní Kateřino, vy ničím? Ty můj světe, vy, která jste mne v zlé nemoci navštěvovala, když jsem byla plná neštovic? Jemínku, co si to o mně myslíte? Ty můj Bože, vždyť je Janoušek vaše krev, proto ho mám tak ráda!" a stará Anča pustila se do usedavého pláče.

"I nebreč, starý bloude, což mi nerozumíš? Ale k čemu jsou vždy ty dlouhé litanie o malé službičce, kterou tys mi dávno splatila? Jsme z jednoho místa, já také sloužila, vím, co je zle a jak draho je milé slovo, když je člověk opuštěn."

"Ach, ba že víte, co je zle; — kdybyste nevěděla, tedy byste se neujímala těch holek, co Hájek přiváží sem do služby a jimž jste jako matka."

"Co já pro ně dělám, je malá zásluha proti tomu, co Hájek pro ně udělá. Já bych si zásluhu z toho dělala, kdybych to dovedla, aby každé to děvče dobré místo mělo a hodné zůstalo mým přičiněním, ale v patách za nimi býti nemohu."

"To uhlídá člověk spíše pytel blech, než takové děvče, když už chce šidit," mínila stará Anča. "A v té Sodomě, ty můj světe, jak se krásné děvče na ulici ukáže, už je obcházejí jako lvové řvoucí, kterak by je pohltit mohli!"

"Bude ono to v každém velkém městě tak; to víš, více ohně, více dýmu, více lidí, více hříchu. — Neviděla jsi dnes Lenku? Již zde kolik dní nebyla a ona se přece vždycky na chvilku staví, když jde kolem."

"Lenku jsem neviděla, jak včera; povídala mi, že se má dobře. Je to děvče něco čisté, ale mně se zdá, že se jí to líbí, když se ti fouskové po ní ohlížejí. Vidíte, to je Anička jiná holka, ta utíká po ulici, jako by ji honil, a na žádného se ani neohlídne; a tichá je a stydlivá, to se mi při ní líbí. Lenka má ale oči jen ve větru."

"Také se mne dnes ptali ti dva ševcovští učenníci, kdy prý přijede pantáta. Jářku, co od něho chtějí; nechtěli ale s barvou ven; konečně mi řekli, že slíbil každému novou košili přivézti, když budou hodní. Byli chudáci otrhaní. Jak přijede, budou u něho jako na koni."

"Je to člověk dobrý. To jaktěživ nikdo pro ty děti neudělal, co on. Na cestě je živí, zde se jim také vždy o mistra postará, dohlíží k nim a který je hodný, tomu dělá, kde co může dobrého."

V tom bylo slyšeti ze síně kroky.

"To je můj Janoušek," řekla si Anča a tvář se jí vyjasnila radostí.

Paní Kateřina vstala a rozžehla na stole připravené světlo. V tom se otevřely poboční dvéře a do sednice vběhl chlapec, výrostek, syn paní Kateřiny a chovanec staré Anči, plný života, snědý, černovlasý, v kožené zástěře a všecek začerněn.

"Pozdrav Pánbůh, mámičko, někoho vám vedu!" zvolal vesele.

"Koho pak?" chtěla se ptát paní Kateřina, ale již vcházela do dveří Madla a za ní v patách Hájek.

"My o vlku a vlk za humny!" usmála se paní Kateřina, podávajíc Hájkovi ruku. "Vítáme vás do Vídně! Právě jsme na vás vzpomínaly. Janoši, podej židle!"

"Nechte, Janoušku, nechte a jděte se umejt, jste černý, jako by vás komínem protáhl."

Janouš skočil do kuchyně, Anča podala židle.

"A jak pak se máte po všechny časy, Ančo?" ptal se Hájek sedaje.

"Tak, tak, jak Pánbůh chce; ale jsem už, milý pantáto, jako pára nad hrncem."

"Oh, ještě není tak zle," mínil Hájek, ale Anča pokrčic rameny, mžikla po Madle a odešla do kuchyně.

"A koho jste nám přivezl?" ptala se paní Kateřina, když se usadila, oprouc oči o Madlu, která nade vším, co všude viděla a slyšela, jako zaražena byla.

"To víte, panímámo, koho já vám přivážím."

"Také do služby? Snad vaše příbuzná?"

"Od Adama jsme bratr a sestra, jinak jen krajané," prohodil Hájek žertovně, "poněvadž ale nikdo lépe nedovedl krajanům dobročiniti než vy, paní Kateřino, proto se vždy jen k vám obracím s krajankami, abyste jim byla matkou."

"Což je o mne, budou-li jen chtít ony mými dcerami býti," usmála se paní Kateřina.

"Pak ovšem přestává vše. — Kdyby vás nebylo, já bych si tu starost nemohl vzíti na sebe. Je to příliš drahé zboží, než abych je, přijeda sem, na ulici vysypal a náhodě pivnechal, kdo po něm hmátne; dělal bych si z toho svědomí."

"Nechci vás chválit, Hájku, ale já řku, kéž by bylo více tak svědomitých a bližního svého milujících lidí jako vy!" pravila paní Kateřina, položíc plnou ruku svou na Hájkovo rámě.

"Že jich je, dokazujete vy sama, panímámo," řekl Hájek.

"Ach, to je jako rosa, ale nechci dále mluvit, vím, že nerad slyšíte, když vás kdo chválí. Ale odložte, panenko, či chcete někam ještě, máte tu snad někoho známého?"

"Nikoho, panímámo," odpověděla Madlenka.

"Nu, tedy zůstanete beztoho u nás, jako každá jiná, to my už máme pro vždy s Hájkem ujednáno, a máme ještě jednu sednici. Ale dovolte, lidičky, jen na slovíčko odejdu," omlouvala se paní Kateřina a vstanouc, odešla ze sednice. Tak se jí tělo houpalo, když šla, jako na vodě.

Jak se od Hájka odvrátila, uvízly oči jeho na Madleně a ruka jeho sáhla po jejích obou rukou, v klíně složených.

"Madlenko," pravil k ní tichým, pohnutým hlasem, "jen se vzmužte, vidíte, že je paní Kateřina žena přívětivá, ona vám bude jako sestra, jí se budete moci se vším svěřiti. Věřte, že bych vás sem nebyl dovedl, kdybych nevěděl, že jsou tu dobří lidé."

"Ach, Hájku, mně se zdá, jako by celý svět na mne padal, až mne to dusí," vzdychla si Madla, tisknouc ruku jeho k stísněným prsoum. —

Jak rád byl by ji k srdci přitiskl a pryč ji odnesl daleko za brány vídeňské, kde tak nerad ji nechával, ale mlčel; mlčel, aby neprozradil cit, který celou duši jeho zaujímal.

"Hájku," ptalo se děvče ostýchavě, "viďte, že zejtra přijdete?" a zarosené její oči prosebně se k němu obrátily.

"Přijdu, Madlenko, a kdybych umírati měl," zašeptal Hájek; a v tom se otevřely dvéře a plnými dveřmi hrnul se do sednice pan Michal, muž ramenatý, silného těla, plného, veselého obličeje.

"Gruess di Gott, Bruder!" — pozdravil Hájka, upřímně mu rukou potřepávaje. Tu ale padlo oko jeho na Madlenu; zaluskna prstem, zvolal: "Herrgot Schwernot, ist das a sakrisch Madl!"

"Milý Němče, to je Češka a s tou musíš po česku," řekl Hájek, vida, že Madlu to vítání do rozpaků uvedlo.

"Jo po česku? i konn jo nix," pokrčil rameny Michal.

"Styď se, učí tě paní Kateřina patnácte let česky a ještě nic neumíš," škádlil ho Hájek.

"Jo umíš, eure Sproch is n' sakrische Sproch, do muesst ich mir m' extra Zunge verschoffen, um does zu lernen!"

"Vidíme ho," ozvala se paní Kateřina, přišedši do sednice a poslední slova mužova zaslechnuvši. "Ty bys jazyk na češtině si zlámal a já si ho neměla lámat na tvojí řeči?" potom, položivši ruku na rameno mužovo, doložila: "Milý Michálku, to máš mně co děkovat, že si rozumíme, kdyby mi nebylo jedno mluvit česky jako německy, byla by to špatná merenda bývala s naší rozprávkou."

"My bychom si přece rozuměli, Kačenko!" zasmál se Michal. — Potom se obrátil k Hájkovi a ptal se ho, jak se to děvče jmenuje, a když mu Hájek řekl, že Madlenka, nechtěl tomu rozumět, až mu řekla paní Kateřina, že je to Lény.

"Ach, to je jiná! buďte ráda, že se nejmenujete Káča, Káča je každá zlá."

"Ale když se vydaří dobrá, je prej tuze dobrá," řekl Hájek, "a ty's trefil na podařenou."

"No, co dělat, už si ji musím nechat," pokrčil Michal rameny, ale paní Kateřina ho již neposlouchala, bylať do kuchyně odešla, Anča pak přišla pokrýt stůl, na nějž za chvíli snášely večeři, při čemž jim pomáhal i Janouš, vymydlen jako sklo.

Madlenka se také k službám nabízela, ale paní Kateřina jí nedala, řkouc:

"Však se vám sloužení ještě dostane, jen se posaďte za stůl k vašemu krajanu."

"Když to panímáma tak usoudila, tedy se pojďte posadit," řekl Hájek, podávaje jí židli.

Bylo to ode dávna tak zavedeno, že Hájek u Michala jeden večer strávil, kdykoliv do Vídně přijel; nebylo již ani mezi nimi zvaní třeba. — Stará Hájková skoro každou cestu panímámě pomazánku, sýr a podobné věci posílala, což bylo ve Vídni vzácnějším darem, než kdo ví jaká věc. Michal dal dobré víno, paní Kateřina upravila vždy jedno nebo dvě jídla, a celý měsíc se na takový večer těšívali. Anča vždy také u stolu seděla, dle obyčeje venkovského, kde hospodář a čeleď z jedné mísy jídají.

Také ten večer nebylo nic skvostného, jen vaječníky, dušená hovězina, máslo, sýrec a víno, ale vše chutně připraveno.

"Pobízet vás nebudu, jezte, kdo co a mnoho-li chcete!" řekla paní Kateřina, když bylo vše na stole, sedajíc do své vycpané židle.

"To je tak nejlepší," řekl Hájek.

Pustili se všichni s chutí do jídla, mimo Madlenu, která měla srdce jako v kleštích. Každé sousto jako by jí v ústech rostlo.

"No, Madlenko, berte z toho máslíčka!" pobízela panímáma, "je přes kořeny vežené, vzácné. To mi panímáma Hájková posílává takové pozdravení s omastkem, jak tuhle náš Hájek říká."

"Já vím, že vám to za vděk přichází, a my toho máme dost. I mně samému, když domů přijedu, padne nejlepší k chuti domácí chléb a pomazánka čerstvá," řekl Hájek.

"A což teprve, kdyby ti ji hezká žena nchystala, viď?" usmál se Michal. Hájek se skoro zapálil a byl tomu rád, že neumí Madla německy.

Madla si opravdu té řeči nevšímala a odkrojujíc si másla, pravila: "U nás ve vsi se velmi s omastkem spoří. Všecko máslo se odnese nejvíc do města."

"U nás v dědině," vyprávěla Anča, "žijou lidé velmi spoře. Maso jen na Boží hod a to neměl každý, jen zámožnější. Chudší byl rád, měl-li bělejší hnětenku. Víte-li, paní Kateřino, že je tomu přes dvacet let, co jsem odtamtud odešla?"

"Odkud jste, Ančo?" ptal se Hájek.

"Jsem odtud, co paní Kateřina: za Prachaticemi z Jelínkova. Já jsem Jedličková, ale neznaly jsme se, až jsme se náhodou zde v jednom domě, kde jsem sloužila, setkaly a domluvily. Bylo to řízením Božím, nebo jsem se brzy potom roznemohla a tu paní Kateřina —"

"Nalej Hájkovi vína, Ančo," přetrhla jí řeč paní Kateřina, a aby nemohla Anča v řeči svá dále pokračovati, začala sama:"

"Jen jako ve snu pamatuju se na tu dědinu ještě, na hory a lesy kolem, jak tam bylo krásně zeleno, když jsme chodívaly na jahody, a že se tam všichni jmenovali Jedličkové. Dřívější léta se mi leckdys o té naší dědince zdálo, a tak se mi ve snu všecko představovalo krásně, i ty zelené lesy, že se mi vždy ráno až zastesklo."

"Já také dlouho nepřivykla, a co mi nejhorší přicházelo, bylo nošení vody ve škopku na hlavě," řekla Anča.

"To stojí každou učení, než tomu přivykne. Radila bych vám, Madlenko, když byste musela pro vodu chodit, dříve se tomu doma učit. To se položí na hlavu měkké kolo vycpané jako věnec, a na to se škopek postaví, aby netlačil hlavu a rovně stál. Nejprve se učte nosit škopek prázdný a potom teprve plný, a choďte nejdřív doma po kuchyni s ním, až nevyknete jistému držení hlavy a těla. Zítra vám to ukáži," řekla paní Kateřina.

"Děkuji vám; ale což bych nesměla nositi v konvích vodu? Na ty jsem zvyklá, to se lehce nese, a také bych pojednou tolik vody přinesla," ptala se Madlenka ostýchavě.

"Má děvenko, toť se rozumí, že byste též tolik pojednou přinesla, ale všude jiný obyčej a dle toho mají paní už nádoby zřízené."

"Jiný kraj, jiné zvyky," pravil Hájek, "a člověk, chce-li s lidmi v dobré vůli žít, musí se jim chtě nechtě podvolit."

"Mezi rozprávkou minula se jídla a Anča začal sklízeti. Začali mluvit o rozličných věcech, až Hájek zmínil se o chlapcích, které byl nechal v hospodě pod dohledem Jakubovým, a ptal se Michala, zda-li by nevěděl o mistru, který by je vzal. "A může to být i jiný řemeslník; ne právě švec," doložil, "jen když bude pořádný a milosrdný člověk."

"Milý kamaráde," řekl Michal, "kdyby mohli ti hoši platit, věděl bych pro ně mistrů, deset za jednoho, ale chlapce rok za rok nikdo rád nevezme, kdo nechce z něho udělat domácího otroka; a když se takový mistr vyskytne, u něhož se mají učenníci dobře, hned je rozhlášen po celé Vídni a chasa jen k němu se tlačí."

(Pokračování.)

Vyléčil svou průtrž

[illegible]

PROČ TO JE,

že tak mnohé nemoci, jež zřetelně vzdorovaly zručnosti proslavených lékařů, povolují klidnému vlivu jednoduchého domácího prostředku, jako

DRA. PETRA

HOBOKO

Protože tento jde zrovna ke kořeni zla, k nečistotě krve. Jest připraven z čistých, zdraví přinášejících kořínků a bylin a jest používán přes sto roků.

Lékárníci jej neprodávají. Jest dodáván přímo z laboratoře

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.,

2501-17 Washington Blvd. CHICAGO, ILL.

(V Kanadě se dodává beze cla.)

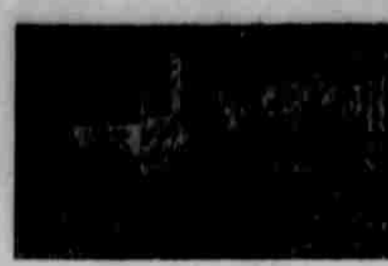

Nejvzornější péči při pohřbu poskytne vám

JANDŮV POHROBNICKÝ ÚSTAV

nejstarší český závod pohrobnický a balsamovačský v Omaze a okolí.

Pohřbům z venkova poskytne se péče nejvzornější!

Frank a Dora Janda

1235 SO. 13TH ST., OMAHA, NEB.

Privátní ambulance k dopravě pacientů do nemocnic.

Posíláte peníze k uložení do Československa?

— Pakli ano, uložte si je u —

České Průmyslové Banky v Praze

KAPITÁLOVÁ RESERVA PŘES Kč. 200,000,000.00

Úrok z vkladů platíme dle určených sazeb, vklady nám možno poslati prostřednictvím kterékoliv banky v Americe, jež posílají peníze do Československé Republiky.

"C"

Ještě pochybujete, že se záducha nevyléčí?

Čtěte:

Ctěná paní Otoupalíková!

Přijměte ode mne srdečný pozdrav. Musím vám dát vědět, že již jsem zdravá a Vaše léky to byly, co mně pomohly a vyléčily. Byla jsem nemocná dva roky, jezdila jsem k lékařům, ale bylo vše marné. Spát — to jsem nemohla, až jsem se dověděla o vašich lécích a také jsem si hned pro ně poslala. Po užití Vašeho thé stále mně bylo lépe, ale léky jsem stále užívala po 6 měsíců, ale teď jsem zdravá, chvála Bohu. Tisíckrát Vám děkuji za Vaše léky, neb kdyby jich nebylo, tak nevím, kde bych již byla. Drazí, kdo trpíte na záduchu, neotálejte a hned pište matce Otoupalíkové pro léky, ta Vám jistě pomůže. Kdo ví, co je záducha, tak ví, co to je za hroznou nemoc. A Vám drahá paní všechna čest a přeji Vám zdraví, abyste mohla dlouho trpícím pomáhat. Co píši, je pravda.

Marie Procházka,
Caldwell, Texas.

Buchholts, Texas.

Drahá paní F. matko Otoupalík!

Přijměte ode mně srdečný pozdrav. Drahá paní já Vám mnohokrát děkuji za vyléčení mé, tak hrozné nemoci, kterou jsem trpěla přes dvacet roků. Na ten hrozný záduch jsem trpěla a co vše jsem vytrpěla, nemohu vypovědět. Až jsem byla u mnoha doktorů o pomoc, odnikud žádné pomoci jsem nenalezla, každý lékař mi řekl, že ta nemoc není k vyléčení. A tak jsem již neměla žádné naděje na vyléčení a přece Bůh dal, že jsem pomoc nalezla u paní Otoupalíkové, začež jí všecka čest a já jí mnohokrát děkuji. Nikdy na to nezapomenu, jak jsem hrozně trpěla na záduchu. — Drahá paní, já si přeji, abyste těchto mých několik řádků uveřejnila, aby trpící záduchou věděli, kde pomoc hledat a nalézti úlevu jako já. Drazí, se vší důvěrou se obraťte na paní Otoupalíkovou, ta vás jistě vyléčí. Vám paní přeji dlouhého žití mezi námi.

Frances Růžička.

Mrs. Frances Otoupalík,

VYRABITELKA,

DAVID CITY, NEBRASKA.